

Sygn. akt X Ga 141/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie:

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Lesław Zieliński

o.o.2. Sędzia SO Iwona Wańczura (spr.)

Sędzia SR (del.) Rafał Baranek

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu 18 listopada 2016r. w Gliwicach

na rozprawie sprawy

z powództwa Gminy G.

przeciwko A. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gliwicach

z 6 listopada 2015r.

sygn. akt VII GC 367/15

oddala apelację.

SSO Iwona Wańczura SSO Lesław Zieliński SSR (del.) Rafał Baranek

Sygn. akt X Ga 141/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 6 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo Gminy G. o zasądzenie od pozwanego A. Z. kwoty 3 906,29 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 19 maja 2000 roku Zarząd (...)

w G. jako wynajmujący i pozwany jako najemca sporządzili deklarację wekslową, na mocy której wynajmujący miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie na kwotę stanowiącą równowartość zadłużenia najemcy wobec wynajmującego z tytułu nienależytego wykonania umowy najmu lokalu użytkowego. Pozwany podpisał weksel in blanco tego samego dnia. Po uzupełnieniu weksla pozwany był zobowiązany zapłacić bez protestu za sola weksel na zlecenie (...) sp. z o.o. w G. sumę 3 906,29 zł.

W treści weksla wskazano dwóch remitentów: (...) sp. z o.o.

w G.. Pozwany został zawiadomiony o wypełnieniu weksla i bezskutecznie wezwany do jego wykupu.

Sąd Rejonowy wskazał, że współremitentami weksla byli powódka i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i nie można ich traktować jako jednego remitenta. Współremitentom służyła formalna legitymacja wekslowa jedynie łącznie, chociażby tylko jeden z nich był w posiadaniu weksla lub każdy z nich z osobna był pod względem materialno-prawnym uprawniony do żądania zapłaty. Oddzielne podejmowanie czynności polegającej na wniesieniu pozwu o zapłatę tylko przez powoda bez udziału drugiego współremitenta z powołaniem się na fakt posiadania przezeń weksla nie było dopuszczalne, gdyż taki podział uprawnień formalnych nie da się pogodzić z pojęciem remitenta, które obejmuje wszystkich remitentów. Powód i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. jako współremitenci weksla, mogli tylko łącznie pod względem formalnej legitymacji wykonać uprawnienia z weksla. Sąd Rejonowy zgodnie z art. 195 § 1 kpc wezwał powoda do oznaczenia firmy, siedziby oraz adresu drugiego remitenta wymienionego w wekslu oraz złożenia odpisu pozwu wraz z odpisami wszystkich załączników, celem wezwania drugiego remitenta do wzięcia udziału w sprawie w charakterze powoda w terminie tygodniowym w odpowiedzi powód oświadczył, że jest jedynym remitentem w niniejszej sprawie, a zarządca – Zarząd (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. działała w imieniu powoda. Niewykonanie zobowiązania pociągnęło za sobą skutki materialnoprawne w postaci braku legitymacji (niepełnej legitymacji) procesowej po jednej ze stron procesu, co uzasadniało oddalenie powództwa. Sąd Rejonowy wydał wyrok zaoczny, gdyż pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew, jak również nie stawiał się na rozprawie.

Powód wywiódł apelację od wyroku, zaskarżając go w całości i wniósł o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanego kwoty 3 906,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

Skarżący zarzucił naruszenie:

- art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe poprzez jego nieuwzględnienie i przyjęcie, że drugim remitentem jest Zarząd (...) sp. z o.o. co doprowadziło do skutecznego podniesienia zarzutu nieistnienia stosunku podstawowego;

- art. 65 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i oparcie wykładni treści weksla i deklaracji wekslowej na ich dosłownym brzemieniu i uznanie, że Zarząd (...) sp. z o.o. jest remitentem, podczas gdy weksel miał charakter zabezpieczający wobec stosunku podstawowego zgodnie z którym strony łączyła umowa najmu, której należyte wykonanie zabezpieczał weksel in blanco w którym pozwany zobowiązał się do świadczenia tylko i wyłącznie wobec powoda jako wynajmującego;

- art. 381 kc poprzez wadliwe niezastosowanie i brak przyjęcia, że skoro weksel jest świadczeniem niepodzielnym to każdy z wierzycieli wekslowych był uprawniony do samodzielnego dochodzenia roszczenia wobec dłużnika co wyklucza konieczność łącznego dochodzenia roszczenia;

- art. 72 §1 pkt 1 i §2 kpc poprzez wadliwe zastosowanie i wyciągnięcie wniosku, że po stronie powodowej powinno występować dwóch powodów jako dwóch remitentów pomimo, że z umowy najmu, deklaracji wekslowej oraz treści weksla wynika, że jedynym podmiotem uprawnionym od przyjęcia świadczenia jest powód i w związku z tym nie zachodzi współuczestnictwo konieczne po stronie powodowej;

- art. 195 kpc poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie po stronie powodowej zachodzi współuczestnictwo konieczne, podczas gdy jedynym remitentem i jedynym legitymowanym czynnie jest powód;

- art. 495 §2 kpc poprzez uznanie, że zobowiązanie wekslowe jest oderwane od stosunku podstawowego i podlega ocenie wyłącznie przez pryzmat treści weksla podczas gdy weksel pełni funkcję gwarancyjną i zabezpiecza prawidłowe wykonanie umowy najmu zawartą przez strony.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że bezzasadnym było wskazanie przez skarżącego na naruszenie art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (dalej: „pr. weksl.”), gdyż przepis ten dopuszcza wyłączenie zarzutów osoby, przeciw której dochodzi się praw z weksla w przypadku przeniesienia praw przez indos (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 maja 2010 r., V ACa 597/09, LEX nr 686895).

W niniejszej sprawie nie doszło do przeniesienia praw przez indos, wobec czego jak już wskazano Sąd Okręgowy nie mógł uwzględnić w/w zarzutu skarżącego.

Następnie należy wskazać, że bezzasadnym był również zarzut naruszenia art. 65 kc.

Weksel stanowi papier wartościowy, który nosi cechy wyróżniające go spośród innych papierów wartościowych. Jedną z cech weksla jest obowiązek zachowania określonych elementów przewidzianych przez prawo wekslowe, ich brak powoduje nieważność weksla. Elementy weksla zostały określone w art. 1 ust. pr. weksl. W przedmiocie możliwości odwołania się do rzeczywistej woli podmiotów zobowiązania wekslowego wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 18 stycznia 2012 roku, w którym odrzucił taką możliwość ze względu na formalny charakter zobowiązania wekslowego. Wykładania może być dokonana, ale wyłącznie na podstawie tekstu weksla i może zmierzać do uściślenia znaczenia poszczególnych zwrotów (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 296/11, Biul.SN 2012/2/12). Nie można uznawać weksla za nieważny z powodu błędów ortograficznych lub gramatycznych, lub z powodu użycia niewłaściwego wyrazu lub niewłaściwej formy gramatycznej, jeżeli całość tekstu weksla nie pozostawia wątpliwości, że jest on zgodny z przepisami prawa wekslowego i zwyczajami w obrocie wekslowym zobowiązaniem wekslowym (por. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1935 r., III C 231/34, OSP 1936/1/310). W niniejszej sprawie wątpliwości co do treści weksla nie dotyczą zwykłych błędów ortograficznych czy też gramatycznych. Ustawa dopuszcza wymienienie na weksla kilku remitentów, przy czym w przypadku wskazania kumulatywnego za pomocą spójników: „i”, „oraz”, zaś w przypadku wskazania alternatywnego poprzez łącznik „lub”. W niniejszej sprawie kwestia wykładni weksla podnoszona przez skarżącego dotyczy kwestii prawidłowego oznaczenia remitenta. Jak wskazał Sąd Najwyższy nieważny jest weksel zawierający oznaczenie remitenta przez podanie nazwy przedsiębiorcy niestanowiącej jego firmy (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2012 r., V CSK 258/11, OSNC 2013/1/9). Z powyższego wynika, że oznaczenie firmy remitenta powinno zawierać pełną nazwę remitenta (dopuszczane jest użycie skrótu oznaczającego formę prawną).

W niniejszej sprawie w miejscu oznaczenia remitenta umieszczono „Gminy G. (...).

I (...) spółka z o.o. G.”. Mając na uwadze praktykę odnośnie umieszczania na wekslu więcej niż jednego remitenta Sąd Rejonowy słusznie powziął wątpliwości co do legitymacji czynnej powoda. Przyjmując, za Sądem Rejonowym że remitenci zostali oznaczeni kumulatywnie powinni oni łącznie wystąpić do Sądu z powództwem przeciwko pozwanemu.

Strona skarżąca wskazywała na nieaktualność przytoczonego przez Sąd Rejonowy stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 22 lutego 1934 roku (Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 1934 r., II C 3132/33, OSN(C) 1934/9/596) w przedmiocie formalnej legitymacji łącznej współremitentów wobec treści obowiązującego obecnie art. 381 kc. Sąd Okręgowy w tym przedmiocie podziela stanowisko Sądu Najwyższego, które pomimo upływu wielu lat wciąż jest akceptowane w doktrynie i nie spotkało się ze zdecydowaną krytyką. Wbrew twierdzeniom skarżącej przytoczone stanowisko doktryny wskazuje jedynie na możliwość innego rozwiązania uzasadnionego treścią art. 381 kc, zatem nie występuje w opozycji wobec treści orzeczenia Sądu Najwyższego. Należy ponadto wskazać, że orzeczenie Sądu Najwyższego odnosi się do sytuacji stanowiącej *lex specialis* (zobowiązanie wekslowe o szczególnych cechach) wobec *lex generalis* uregulowanego w art. 381 kc.

Sąd Okręgowy nie podzielił, również zarzutu naruszenia przez Sąd rejonowy art. 72 kpc, gdyż uznanie, że stronie powodowej przysługuje łączna legitymacja procesowa stanowi konsekwencję przyjęcia stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu

z 22 lutego 1934 roku.

Odnosnie do naruszenia przez sąd art. 195 kpc należy wskazać, że skarżący nie odniósł się w swym zarzucie do samej istoty naruszenia przez Sąd treści art. 195 kpc, tylko wciąż kwestionował ustalenie, że po stronie powodowej zachodzi współuczestnictwo konieczne, co nie jest przedmiotem dyspozycji art. 195 kpc wobec czego zarzut ten w ocenie Sądu Okręgowego jest bezprzedmiotowy.

W przedmiocie naruszenia art. 495 §2 kpc należy wskazać, że strona skarżąca co prawda przedłożyła wraz apelacją odpis umowy najmu zawartej z pozwanym. Przyjmując nawet, że w ten sposób strona powodowa zdecydowała się oprzeć swoje roszczenia na stosunku podstawowym należy wskazać, że nie wykazała ona samego faktu powstania roszczenia, jego wysokości jak i samego faktu reprezentacji powoda podczas zawierania umowy najmu z pozwanym i tym samym nie udźwignęła ciężaru dowodowego wyrażonego w art. 6 kc. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.

SSO Iwona Wańczura SSO Lesław Zieliński SSR (del.)Rafał Baranek